

Sjukpenninggrundande inkomst (SGI) under tid som en läroanstalt inte kan erbjuda utbildning i ett led att förhindra spridningen av det virus som orsakar covid-19

Försäkringskassans ställningstagande

SGI-skydd ska gälla vid ledighet som har samband med åtgärder för att förhindra spridningen av det virus som orsakar covid-19 och som innebär att den studerande saknar möjlighet att bedriva sina studier på grund av att en läroanstalt inte kan erbjuda utbildning.

Bakgrund och överväganden

Bakgrund

SGI-skydd innebär att en persons SGI vid vissa förvärvsavbrott inte sänks, trots att han eller hon inte längre har någon inkomst av arbete (jfr. 26 kap. 9 § socialförsäkringsbalken, SFB).

SGI-skydd gäller under tid då en försäkrad bedriver studier, för vilka han eller hon får studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395). SGI-skydd gäller även under tid då den försäkrade, utan att få studiestöd, bedriver studier på minst halvtid för vilka studiemedel får lämnas enligt studiestödslagen under förutsättning att studierna bedrivs på eftergymnasial nivå eller bedrivs från och med det andra kalenderhalvåret det år den försäkrade fyller 20 år (26 kap. 11 § SFB).

Med anledning av corona-pandemin har vissa läroanstalter, som ett led i att stoppa spridningen av coronaviruset, tvingats att ställa in vissa studier. Regeringen har med anledning av corona-pandemin beslutat förordningen (2020:201) om studiestöd vid spridning av viss smitta som trädde i kraft den 7 april 2020, men som ska tillämpas för tid från och med den 1 januari 2020. I korthet innebär förordningen att studiemedel och studiestartsstöd får behållas för den tid stödet redan har beviljats, om den studerande saknar möjlighet att bedriva sina studier på grund av åtgärder för att förhindra spridningen av coronaviruset. Det kan till exempel handla om att en läroanstalt inte kan erbjuda utbildning eller andra omständigheter som den studerande inte kan råda över. Även studiehjälpen, som främst lämnas till studerande i gymnasieskolan, får behållas i en sådan situation. Förordningen gäller för studier i såväl Sverige som utomlands.

Eftersom SGI-skyddet i 26 kap. 11 § SFB förutsätter att studier de facto bedrivs är det oklart om SGI-skydd kan anses föreligga under tid som

studierna är inställda på grund av coronaviruset. Det finns därför ett behov av ett rättsligt ställningstagande.

Överväganden

Syftet med förordningen (2020:201) om studiestöd vid spridning av viss smitta är att de studerande ska kunna känna sig trygga och inte riskera att stå utan försörjning om undervisningen helt skulle ställas in med anledning av coronaviruset. Med hänsyn till syftet med förordningen skulle ett förlorat SGI-skydd motverka ändamålet att öka de studerande trygghet. Detta talar för att SGI-skydd bör anses föreligga i dylika situationer.

Vidare framgår det av förarbetena till 26 kap. 11 § SFB att en tidigare SGI bör vara vilande även under den ferietid som infaller mellan studietiderna i den utbildning för vilken studiestödet har beviljats (prop. 1983/84:127, s. 27). Syftet med att skyddet ska anses fortsätta under ferietid, dvs. under tid som studier inte bedrivs, har sin grund i hur terminerna är uppdelade och är därmed bortom studenternas kontroll.

Ett studieuppehåll som beslutats av en studieledning för att minska spridning av smitta som orsakar covid-19, under vilken tid den studerande får behålla sitt studiestöd, utgör en sådan omständighet som den försäkrade inte kan råda över. Enligt Försäkringskassans mening finns det därför fog för att jämställa sådana ofrivilliga studieuppehåll med ferietid, varför SGI-skydd bör anses föreligga. En annan ordning skulle medföra att studerande skulle vara tvungna att skydda sin SGI på annat sätt, vilket i sin tur skulle ha till följd administrativa kostnader för såväl den enskilde som det allmänna. Studerande som inte är tjänstlediga skulle även riskera att inte uppfylla villkor för skydd vid arbetslöshet, eftersom sådant skydd förutsätter bl.a. att den enskilde både aktivt söker och är beredd att anta erbjudet arbete som svarar mot fastställd SGI (jfr 26 kap. 13 § SFB och 3 § förordning (2000:1418) om tillämpningen av vissa skyddsbestämmelser för sjukpenninggrundande inkomst). Det kan inte ha varit lagstiftarens avsikt att studerande lämnas utan någon möjlighet att skydda sin SGI vid ofrivilliga studieuppehåll.

Mot denna bakgrund anser Försäkringskassan att SGI-skydd bör föreligga vid studieuppehåll som beslutats av läroanstalter för att förhindra spridningen av det virus som orsakar covid-19. Detta bör gälla för försäkrade som bedriver studier som omfattas 26 kap. 11 § SFB.

Aktuella bestämmelser och förarbeten

26 kap. 9 § SFB

26 kap. 11 § SFB

26 kap. 13 § SFB

3 § förordning (2000:1418) om tillämpningen av vissa skyddsbestämmelser
för sjukpenninggrundande inkomst

Prop. 1983/84:127

Michael Erliksson

Serdar Gürbüz